

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/1/2017
Identifikačné číslo spisu:	8812209539
Dátum vydania rozhodnutia:	23.02.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:8812209539.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Q. E., bytom J., zastúpený JUDr. Mariánom Gešperom, advokátom so sídlom Dlhá 777, 093 01 Vranov nad Topľou, proti žalovanej: Obec Hermanovce nad Topľou, so sídlom Hermanovce nad Topľou 195, o zaplatenie 3 000 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Vranov nad Topľou pod sp. zn. 9 C 141/2012, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 10. decembra 2015 sp. zn. 13 Co 160/2014, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 10. decembra 2015 sp. zn. 13 Co 160/2014 z r u š u j e a v e c v r a c i a Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 23. septembra 2014 č. k . 9 C 141/2012-153 zamietol žalobu a rozhodol, ž e o trovách konania rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku. Predmetom konania v danej veci je žalobcom uplatnený nárok na finančnú náhradu vo výške 3 000 € za neoprávnené užívanie pozemku v období od 1. marca 2006 do 28. februára 2009 žalovanou, a to parcely č. 104/4, zapísanej na LV č. XXX, k. ú. J., ktorej je žalobca podielovým spoluvlastníkom v podiele 20/120. Žalobca sa v predmetnom konaní domáha proti žalovanej vydania bezdôvodného obohatenia za užívanie časti pozemku, parcely č. 104/4, na ktorej je zriadené futbalové ihrisko. Súd prvej inštancie uviedol, že mal za preukázané, že žalovaná nebola v žiadnom zmluvnom vzťahu so žalobcom, pozemok, ktorý je predmetom sporu, žalovaná v minulosti vôbec neužívala a ani v súčasnej dobe neužíva. V žalovanom období predmetné nehnuteľnosti žalobca prenajal inému subjektu ako žalovanej, ktorý bol oprávnený ich v tom čase užívať. Žalovaná preto podľa súdu prvej inštancie nie je subjektom, ktorá realizuje užívateľské oprávnenie k pozemku bez právneho dôvodu a teda ani nie je subjektom, ktorá by sa na úkor žalobcu bezdôvodne obohatila a ktorá by bola povinná bezdôvodné obohatenie vydať.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 10. decembra 2015 sp. zn. 13 Co 160/2014 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. V odôvodnení konštatoval, že pokiaľ súd prvej inštancie žalobu v celom rozsahu z titulu vydania bezdôvodného obohatenia zamietol, v tejto súvislosti správne zistil skutkový stav a správne ho aj právne posúdil. Odvolací súd odkázal na

zdôvodnenie rozsudku súdom prvej inštancie v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. Na doplnenie uviedol, že reálne chápanie zásad civilného procesu (§ 120 ods. 1 O.s.p.) ukladá účastníkom dôkaznú povinnosť ohľadom vlastných tvrdení (§ 79 ods. 1 O.s.p.). V sporovom konaní má jej nesplnenie za následok procesnú zodpovednosť, ktorá sa navonok prejaví zamietnutím žaloby. Uviedol, že vychádza predovšetkým z výsledkov dokazovania navrhnutého účastníkmi a ak bude mať za to, že je to potrebné na zistenie skutkového stavu či pre právne posúdenie veci, bude môcť vykonať aj iné, účastníkmi nenavrhnuté dôkazy. Zásadne však nebude mať povinnosť o nich pátrať. Táto koncentračná zásada v spojení so zásadou prejednávacomu, ktorá platí pre sporové konanie, je podľa odvolacieho súdu vylúčená v konaniach podľa § 120 O.s.p., v ktorých súd vykoná aj dôkazy účastníkmi neoznačené alebo nenavrhnuté. Odvolací súd poukazuje na to, že ak žalobca počas celého konania tvrdí, že žalovaná neoprávnene užíva jeho pozemky, toto tvrdenie má v rámci dôkazného bremena preukázať predovšetkým sám. K žalobcom namietanej nesprávnej odôvodnenosti a nespravodlivosti rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd uvádza, že odôvodnenie rozsudku obsahuje všetky zákonné náležitosti uvedené v ustanovení § 157 ods. 2 O.s.p.

3. Žalobca napadol dovolaním rozsudok odvolacieho súdu z dôvodu, že v tej istej veci sa už prv začalo konanie, ale za iné časové obdobie (§ 237 ods. 1 písm. d/ O.s.p.). Uviedol, že v súčasnosti v tejto veci prebieha dovolacie konanie. Ďalej z dôvodu, že sa nepodal návrh na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný (§ 237 ods. 1 písm. e/ O.s.p.). Postupom súdu mu mala byť odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.). Konanie je podľa žalobcu postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Touto inou vadou je prepojenie právneho zástupcu žalovanej so sudcami a spoločne dohodnutý postup v súdnom konaní, so zámerom dosiahnuť vopred stanovený rozsudok - zamietnutie žaloby a následne uplatniť s i finančný nárok. Rozhodnutie podľa neho spočíva tiež na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Odvolací súd mal pochybiť aj tým, že nenariadil pojednávanie. Uvádza, že žalovaná tiež len uviedla v o svojich vyjadreniach, že futbalové ihrisko je v užívaní L., ale nepredložila k tomu žiadne úradné listiny a ani iné právoplatné dôkazy. Na základe toho žiadal zrušiť rozsudok odvolacieho súdu aj súdu prvej inštancie a právnu vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie zodpovednejšie jednanie a nové rozhodnutie.

4. Žalovaná sa k podanému dovolaniu nevyjadrila.

5. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“), pristupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 1. júli 2016, postupoval na základe úpravy prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP (podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Keďže dovolanie bolo podané ešte pred 1. júlom 2016, podmienky jeho prípustnosti posúdil podľa právneho stavu existujúceho v čase podania dovolania, teda podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. Dôvodom pre takýto postup je nevyhnutnosť rešpektovania základných princípov Civilného sporového poriadku o spravodlivosti ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní účastníkov dovolacieho konania, ktoré začalo, avšak neskončilo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (Čl. 2 ods. 1 a ods. 2 CSP), ako aj o potrebe ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (Čl. 3 ods. 1 CSP).

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) zistil, že dovolanie podala včas strana v spore (§ 427 ods. 1 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu treba zrušiť a vec tomuto súdu vrátiť na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 CSP).

7. Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (viď § 236 ods. 1 O.s.p.). Dôvody

prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzoval § 238 O.s.p. a proti uzneseniu § 239 O.s.p. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu tiež vtedy, ak v konaní došlo k najzávažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p.

8. Dovoláním žalobcu nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), najvyšší súd v tejto veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil záväzný právny názor (§ 238 ods. 2 O.s.p.) a dovolanie smeruje proti takému potvrdzujúcemu výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nemá znaky uvedené v § 238 ods. 3 O.s.p. Predmetné dovolanie preto podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. prípustné nie je.

9. Podané dovolanie by vzhľadom na vyššie uvedené bolo procesne prípustné, len ak v konaní, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, došlo k procesnej vade uvedenej v ustanovení § 237 ods. 1 O.s.p. Povinnosť skúmať, či v konaní nedošlo k niektorej z nich vyplýva pre dovolací súd z § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa z tohto dôvodu neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal tiež otázkou, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba ale zdôrazniť, že z hľadiska § 237 ods. 1 O.s.p. nie je relevantné tvrdenie dovolateľa o existencii vady uvedenej v tomto ustanovení, ale len zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto vade skutočne došlo.

10. Žalobca existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/, b/, c/ a g/ O.s.p. netvrdil a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

11. Vzhľadom na námietku žalobcu, že v tej istej veci sa už prv začalo konanie ale za iné časové obdobie a v súčasnosti v tejto veci prebieha taktiež dovolacie konanie, sa najvyšší súd zaoberal, či v predmetnom konaní ide o prekážku už začatého konania (litispendencia), ktorá bráni tomu, aby na súde prebiehalo iné konanie v tej istej veci. Táto prekážka vzniká (je daná), ak na ktoromkoľvek súde v Slovenskej republike je začaté konanie, ktoré má rovnaké strany, rovnaký predmet konania a rovnaké skutkové okolnosti, od ktorých sa odvodzuje právo. Predmet konania je vymedzený petítom žaloby, a základ uplatneného nároku je určený skutkovými okolnosťami, ktorými je petit zdôvodnený. Litispendencia je procesnou prekážkou konania, ktorú musí súd z úradnej povinnosti odstrániť, a to bez zreteľa na to, kedy túto prekážku zistí, alebo kedy táto prekážka vznikla. V takom prípade vždy konanie zastaví. Spravidla zastaví konanie o žalobe, ktorá bola podaná neskôr. Pre posúdenie, či tu je prekážka začatej veci, je rozhodujúci stav v čase rozhodnutia v neskôr začatom konaní (R 97/2003). Žalobcom namietané prebiehajúce dovolacie konanie v rovnakom čase nemôže založiť prekažku litispendencie, nakoľko už podľa žalobcu ide o konanie, v ktorom žiada zaviazať žalovanú za neoprávnené užívanie na inú sumu (2 400 € s prísl.) a za iné časové obdobie, takže nemôže ísť o prejednanie tej istej veci.

12. Žalobca v dovolaní namieta, že v danom prípade súdy rozhodovali napriek tomu, že sa nepodal návrh na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný (§ 237 ods. 1 písm. e/ O.s.p.).

13. V zmysle § 79 ods. 1 veta prvá O.s.p. sa konanie začínalo na návrh. Toto ustanovenie určuje moment, ktorým vznikali Občianskym súdnym poriadkom upravené procesné práva a povinnosti súdu a účastníkov konania. Nedostatok návrhu na začatie takého konania, ktoré podľa zákona mohlo začať len na návrh, bolo neodstrániteľným nedostatkom podmienky konania; ak súd zistil, že sa pred ním vedie konanie bez toho, aby bol podaný návrh na začatie konania, hoci bol taký návrh potrebný, prebiehajúce konanie v ktoromkoľvek štádiu zastavil. Skutočnosť, že občianske súdne konanie v niektorej veci prebehlo bez toho, aby bol podaný návrh, výlučne ktorým mohlo toto konanie začať, zakladalo procesnú

vadu uvedenú v § 237 ods. 1 písm. e/ O.s.p. O prípad neexistencie návrhu na začatie konania išlo ale len vtedy, ak chýbal návrh ako procesný úkon účastníka, ktorým sa začínalo konanie (porovnaj tiež rozhodnutia najvyššieho súdu z 23. júna 2005 sp. zn. 3 Cdo 56/2005 a z 19. októbra 2006 sp. zn. 3 Cdo 186/2006).

14. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca podal žalobný návrh o povolenie obnovy konania vedeného pred Okresným súdom Vranov nad Topľou pod sp. zn. 10 C 21/2009, ktorým by pripustil zmenu názvu žalovanej v žalobnom návrhu z Obecného úradu Hermanovce nad Topľou na Obec Hermanovce nad Topľou a zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi sumu 3 000 € s príslušenstvom z titulu finančnej náhrady za nepovolené užívanie jeho pozemkov za obdobie od 1. marca 2006 do 28. februára 2009. Pôvodné konanie bolo uznesením Okresného súdu Vranov nad Topľou z 15. februára 2011 č. k. 9 C 134/2010-23 v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove z 21. júna 2011 sp. zn. 11 Co 20/2011 zastavené a nárok žalobcu na peňažné plnenie v o výške 3 000 € s príslušenstvom bol vylúčený a samostatné konanie, v ktorom sa pokračovalo s o žalovaným subjektom Obcou Hermanovce nad Topľou. Vo vylúčenej časti bolo ďalej konanie vedené pod sp. zn. 9 C 141/2012. Neopodstatnená je preto námietka žalobcu, že v tejto veci, ktorá mohla začať len na návrh, nebol podaný návrh na začatie konania (žaloba).

15. Žalobca namieta, že sa mu postupom odvolacieho súdu odňala možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.). Judikatúra najvyššieho súdu sa do 30. júna 2016 ustálila v názore, že odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných práv účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv (viď napr. právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaní na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby im bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.), tiež právo na doručenie odvolania, právo na možnosť vyjadriť sa k podanému odvolaniu, právo na doručenie vyjadrenia k odvolaniu a pod.].

16. Žalobca v dovolaní namieta, že žalovaná svoje tvrdenia nepodložila žiadnymi právoplatnými listinnými dôkazmi ani inými dôkazmi, čo spolu so skutočnosťou, že o ne súd prvej inštancie ani odvolací súd nepožiadali a ani nevyhodnotili dôkazy jednotlivo a vo vzájomných súvislostiach, má za následok chybu konania, chybu rozhodnutia, vrátane nesprávneho právneho posúdenia veci súdom. Najvyšší súd poznamenáva, že pravdivé zistenie rozhodujúcich skutočností sa dosahuje rozvíjaním kontradiktórneho sporu, v ktorom má rozhodujúcu úlohu slobodná iniciatíva strán. Subjektívna aktivita každej zo sporných strán je korigovaná opačnou aktivitou druhej strany. Každá zo strán má záujem na tom, aby jej skutkové prednesy boli prehľadné, jednoznačné a obsahovali racionálne informácie. Subjektívny prístup strán k uplatňovaniu ich záujmu v konaní, sloboda a voľnosť ich skutkových prednesov a dôkazných návrhov v kontradiktórnom spore, ovládanou zásadou prejednávajúcou, slúži predovšetkým ku zhromažďovaniu dostačujúceho materiálu k objektívnemu a nestrannému posúdeniu skutkového stavu súdom. Zásada prejednávacia predovšetkým charakterizuje a vymedzuje spôsob obstarávania informácií v civilnom sporovom súdnom konaní. Strany nesú zodpovednosť za dostatočné zhromaždenie skutkového materiálu potrebného k posúdeniu a rozhodnutiu sporu. Na základe povinnosti tvrdenia, bremena tvrdenia a dôkazného bremena majú vnieť do konania potrebné informácie o rozhodujúcich skutočnostiach. Dôkazné bremeno ohľadne rozhodujúcich skutočností leží len na tom účastníkovi konania, ktorý z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky, ide o toho účastníka, ktorý existenciu týchto skutočností tvrdí.

17. Pokiaľ žalobca namieta, že postup súdu v procese zisťovania skutkových podkladov pre rozhodnutie nebol správny, dovolací súd uvádza, že v prípade neúplnosti alebo nesprávnosti skutkových zistení a skutkových záverov nejde o nedostatok, ktorý by bol v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu

považovaný za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (obdobne tiež R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012). Ak k tejto nesprávnosti v niektorom súdnom konaní dôjde, nezakladá procesnú vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 O.s.p.

18. Neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení môže prípadne viesť k tzv. inej procesnej vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.); vadu takej povahy ale možno úspešne uplatniť iba v procesne prípustnom dovolaní (o tento prípad ale v danej veci nejde). Sama tzv. iná vada prípustnosť dovolania nezakladá.

19. Súd nie je viazaný návrhmi strán na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie strán. Postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykoná všetky účastníkom navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nezakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., lebo týmto postupom súd neodňal účastníkovi možnosť pred súdom konať (porovnaj R 37/1993 a R 125/1999).

20. Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. (viď tiež napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010 a 2 Cdo 29/2011). Ak súd v procese dokazovania nevykoná dokazovanie určitým dôkazným prostriedkom takým spôsobom, ktorý predpisuje zákon, dochádza k tzv. inej (v § 237 ods. 1 O.s.p. neuvedenej) vade. Takáto vada je síce relevantným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), prípustnosť dovolania ale nezakladá (porovnaj napríklad rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 266/2009).

21. Podľa § 214 O.s.p. (platného v čase rozhodovania odvolacieho súdu) na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania, c/ ide o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, d/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem (ods. 1). V ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania (ods. 2). V zmysle citovaného ustanovenia odvolací súd mohol o odvolaní rozhodnúť bez nariadenia pojednávania vždy, ak nebol daný ani jeden z uvedených dôvodov, pričom oprávnenie na ich posúdenie mal výlučne odvolací súd; ten zvažoval, či treba dokazovanie doplniť alebo zopakovať (§ 120 ods. 1 O.s.p.) a posudzoval existenciu dôležitého verejného záujmu, ktorý bol dôvodom na nariadenie pojednávania len vtedy, ak by otázky, ktoré boli predmetom konania, mohli mať širší spoločenský dopad a ak by ochrana práv a právom chránených záujmov účastníkov konania mohla byť významná i pre iné subjekty. V prejednávaní veci mal odvolací súd v čase rozhodovania za to, že súd prvej inštancie dokazovanie vykonal v dostatočnom rozsahu pre rozhodnutie vo veci, preto nepovažoval za potrebné dokazovanie doplniť alebo zopakovať, keď konštatoval, že rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej je potrebné podľa ust. § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správne potvrdiť. Rovnako v konaní pred súdom prvej inštancie súd nerozhodol bez nariadenia pojednávania podľa § 115a O.s.p., a vo veci nebol daný ani dôležitý verejný záujem v zmysle vyššie uvedeného výkladu.

22. Vychádzajúc z vyššie uvedeného, nebol splnený ani jeden z dôvodov pre nariadenie pojednávania v zmysle ustanovenia § 214 ods. 1 O.s.p., takže odvolací súd nebol povinný v predmetnej veci nariadiť pojednávanie; mohol postupovať podľa ustanovenia § 214 ods. 2 O.s.p. a pokiaľ pojednávanie nenariadil, neodňal svojím postupom žalobcovi možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

23. Žalobca v dovolaní namieta aj nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) a inú vadu, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou

aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Právnym posúdením veci, v rámci ktorého súd na zistený skutkový stav aplikuje hmotnoprávny alebo procesný predpis, sa nezakladá procesná vada konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. Nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo (prípadne) nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov ale nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. Najvyšší súd odkazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej k dovolacím dôvodom v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. by bolo možné prihliadať len v prípade procesne prípustného dovolania, čo však nie je tento prípad (viď napr. R 54/2012 a niektoré ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 102/2012, 7 Cdo 116/2013, a iné). Z uvedeného plynie, že na žalobcom uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. (i keby boli prípadne opodstatnené) najvyšší súd nemôže v tomto konaní prihliadať.

24. Na vady konania, ktoré sú uvedené v § 237 ods. 1 O.s.p., je najvyšší súd povinný prihliadať bez ohľadu na to, či ich dovolateľ uplatnil alebo neuplatnil (viď § 242 ods. 1 O.s.p.).

25. V zmysle článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „dohovor“) každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo a verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávisle a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhoduje o jeho občianskych právach a záväzkoch. V zmysle článku 6 ods. 1 dohovoru jednou zo všeobecných záruk spravodlivého prejednávania veci pred súdom je zásada „rovnosti zbraní“. Tento princíp je jeden zo znakov širšieho konceptu spravodlivého súdneho konania a vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť jej protistrane. Koncept spravodlivého súdneho konania v sebe implikuje právo na kontradiktórne konanie, podľa ktorého procesné strany musia dostať príležitosť predložiť nielen všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale aj zoznámiť sa so všetkými dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa pred ním. Požiadavka, aby procesné strany v konaní mali možnosť dozvedieť sa a vyjadriť sa ku všetkým zhromaždeným dôkazom alebo k stanoviskám pripojeným v spise, sa aplikuje aj na odvolacie konanie.

26. Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel Európsky súd pre ľudské práva k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia.

27. V rozsudku sa doslovne uvádza, že „požiadavka, aby účastníci súdneho konania mali možnosť dozvedieť sa o všetkých predložených dôkazoch alebo vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim, sa vzťahuje na odvolacie konanie rovnako ako na prvostupňové konanie, a to napriek skutočnosti, že odvolanie nemusí vyvolať žiadnu novú argumentáciu“. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 dohovoru.

28. Vychádzajúc z uvedeného bolo v preskúmvanej veci potrebné zohľadniť, že k odvolaniu žalobcu (viď č. 1. 162 spisu) sa písomne vyjadrila žalovaná podaním doručeným súdu prvej inštancie osobne 14. novembra 2014 (č. 1. 186 spisu), žalobca ale nemal možnosť dozvedieť sa o tomto vyjadrení a prípadne sa k nemu aj vyjadriť, lebo súd mu toto vyjadrenie žalovanej nedoručil. Opomenutím doručenia tohto vyjadrenia žalobcovi došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru a tým k odňatiu jeho možnosti konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

29. Dovovací súd teda prihliadol na vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., ktorá sa vyskytla v štádiu odvolacieho konania v podobe nedoručenia vyjadrenia žalovanej žalobcovi. Pretože

odňatie možnosti účastníkovi konať pred súdom znamenajúce porušenie práv na spravodlivý proces zakladal nielen prípustnosť dovolania, ale aj jeho dôvodnosť, dovolací súd podľa § 449 ods. 1 CSP rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Úlohou odvolacieho súdu bude doručiť vyjadrenie žalovanej žalobcovi a až po vykonaní tohto procesného úkonu bude možné pokračovať v odvolacom konaní.

30. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, odvolací súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

31. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

32. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.